

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/41

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2022/18231

Karar No. 2023/1611

Tarihi: 07.02.2023

● TANIK ANLATIMLARINA DAYALI HESAPLANAN FAZLA ÇALIŞMADAN İNDİRİM YAPILMASI GEREKTİĞİ

ÖZETİ Dairemiz ilkesinde de açıklandığı üzere; tanık anlatımları ile ispatlanan fazla çalışma alacağının, uzun bir süre için hesaplanması ve miktarının yüksek çıkması hâlinde, dosyadaki delillerin durumu ve niteliğine göre bu alacak kaleminden uygun bir indirim yapılması gerekir. Yapılacak indirim; işçinin çalışma şekline, işin düzenlenmesine ve hesaplanan fazla çalışma ücreti miktarına göre takdir edilmelidir.

Taraflar arasında görülen alacak davasında verilen karar hakkında yapılan temyiz incelemesi sonucunda, Dairece Mahkeme kararının bozulmasına karar verilmiştir.

Mahkemece bozmaya uyularak yeniden yapılan yargılama sonucunda; davanın kabulüne karar verilmiştir.

Mahkeme kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davacının davalıya ait işyerinde 01.04.2006 - 30.03.2014 tarihleri arasında çalıştığını, saat 07.00'de işe başladığını ve saat 18.00'den önce işten ayrılmadığını, haftanın 6 günü bu şekilde çalıştığını ancak ilk 4 yıl ayda 1 pazar günü de çalıştığını, davacının en son ücretinin net 1.300,00 TL olduğunu, işyerinde prim sisteminin olmadığını ileri sürerek fazla çalışma ücreti alacağının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davacının iddialarının gerçeğe aykırı olduğunu, davacının davalıya ait işyerinde, 01.05.2009 tarihinde işe başladığını ve

kendi isteği ile işten ayrıldığını, ücretinin bordrolarda gösterilen ücret olduğunu, bütün çalışmasının işyeri dışında geçtiğini, davalı işverenin davacının çalışma saatlerini denetlemediğini sadece gidilmesi gereken müşteriye gidilip gidilmediğini kontrol ettiğini, davacının müşteri ziyaretlerinin 5-10 dakika sürdüğünü ve müşteri sayısının davacının fazla çalışma yapılmasını gerektirir bir sayı olmadığını, pazar günleri çalışmadığını, kış aylarında çalışma saatlerinin daha az olduğunu, çalışma saatlerinin davacının beyanlarıyla tespit edildiğini ve varsa fazla çalışma ücretlerinin ödendiğini, bu nedenlerle davacının daha fazla çalışma yaptığını yazılı delil ile ispatlaması gerektiğini, davacıya yapmış olduğu satışa göre prim ödendiğini, ödenen primin davacının yapmış olduğu fazla çalışmaları karşıladığını, davacının davalı işveren tarafından tahsis edilen araçla müşteri ziyaretlerini gerçekleştirdiğini ve taleplerin zamanaşımına uğradığını savunarak davanın reddini istemiştir.

III.MAHKEME KARARI

Mahkemenin 31.05.2016 tarihli ve 2014/351 Esas, 2016/324 Karar sayılı kararıyla; davacının fazla çalışma yaptığı ve ödenen primler nedeniyle fazla çalışma ücretinin sadece zamlı kısmının hesaplandığı gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

IV.BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Mahkemenin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekilleri temyiz isteminde bulunmuşlardır.

2. Dairemizin 12.10.2020 tarihli ve 2016/26837 Esas, 2020/11436 Karar sayılı ilâmı ile; hükmü temyiz eden tarafların sair temyiz itirazları reddedilerek davacının prime bağlı olarak mı yoksa belli bir hedefin gerçekleştirilmesine yani kotaya bağlı olarak mı çalışıp çalışmadığının tespit edilerek prime bağlı çalışmalarda; fazla çalışma ücretinin hesaplamasında, temel ücretin garanti ücret kısmı ile prim kısmı birbirinden ayrılarak; prim üzerinden hesaplanacak fazla çalışma ücretinde sadece zam nispeti üzerinden (0,5 çarpanıyla); garanti ücret üzerinden hesaplanacak fazla çalışma ücreti kısmında ise (1,5 çarpanıyla) hesaplama yapılarak sonuca gidilmesi, hedefe veya belli bir kotanın aşılmasına bağlı prim ödemesi uygulamalarında ise işçinin fazla çalışma ücreti sabit ücret üzerinden saat ücretinin %150 fazlasıyla ödeneceği başka bir anlatımla bu tür prim ödemelerinin fazla çalışma ücreti hesabına bir etkisinin bulunmadığı kabul edilmekte olduğundan çalışma sisteminin netleştirilerek fazla çalışma ücretinin hesaplanması gerektiği gerekçesiyle Mahkeme kararının bozulmasına karar verilmiştir.

B. Mahkemece Bozmaya Uyularak Verilen Karar

Mahkemenin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararıyla; bozmaya uyularak yeniden yapılan yargılama sonucunda davacının satışa bağlı prim aldığı kabulü ile sabit ücret üzerinden %150, prim üzerinden ise %50 zamlı hesaplama yapılarak fazla çalışma ücreti belirlenmiş ve davanın kabulüne karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Mahkemenin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davalı vekili; işyerinde prim usulü ile çalışıldığını ve davacıya yaptığı çalışmalarının karşılığının ödendiğini, hükme esas alınan bilirkişi raporunda fahiş ve hatalı hesaplama yapıldığını, fazla çalışma ücretinden indirim yapılmamasının doğru olmadığını belirterek Mahkeme kararının bozulması istemi ile temyiz yoluna başvurmuştur.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Dosya içeriğine, bozmanın mahiyeti ve kapsamına göre taraflar arasındaki uyuşmazlık; davacının satışa bağlı primle mi yoksa kotaya bağlı primle mi çalıştığı ile buna bağlı olarak fazla çalışma ücretinin hesap yöntemi ve fazla çalışma ücretinden yapılan indirim oranı noktalarındadır.

2. İlgili Hukuk

1.6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun geçici 3 üncü maddesinin ikinci fıkrası atfıyla uygulanmasına devam olunan mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 428 inci maddesi ile 439 uncu maddesinin ikinci fıkrası.

2. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 41 ve 63 üncü maddeleri.

3. Dairemizin 15.02.2022 tarihli ve 2022/1004 Esas, 2022/1761 Karar sayılı ilâmında fazla çalışma alacağından indirim yapılması konusuna ilişkin Dairenin yerleşik ilkesi şu şekilde açıklanmıştır:

"...

İşçinin fazla çalışma, hafta tatili ücreti ve ulusal bayram genel tatil ücreti alacaklarından indirim yapılması konusunda yasal bir düzenleme bulunmamaktadır. Söz konusu alacakların uzun bir süre için hesaplanması ve miktarın yüksek çıkması halinde Yargıtayca son yıllarda indirim yapılması gerektiği istikrarlı uygulama halini almıştır. Bu indirim, dosyadaki delillerin durumu ve niteliğine göre yapılması gerekli uygun bir indirimdir. Ancak fazla çalışma, hafta tatili veya ulusal bayram genel tatil günlerinde çalışma iddiasının tanık anlatımları yerine yazılı belgelere ve işveren kayıtlarına dayanması durumunda böyle bir indirimle gidilmemektedir. Tanık anlatımlarına göre ispat halinde yapılacak indirimin, işçinin çalışma şekline, işin düzenlenmesine ve hesaplanan fazla çalışma ücreti, hafta tatili ücreti ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti miktarına göre takdir edilmesi gerektiği gözden kaçırılmamalıdır.

"..."

3. Değerlendirme

1.Temyizen incelenen Mahkeme kararında ve kararın gerekçesinde hukuk kurallarının somut olaya uygulanmasında bir isabetsizlik bulunmadığı ve bozmaya

uyulmakla karşı taraf yararına kazanılmış hak durumunu oluşturan yönlerin ise yeniden incelenmesine hukukça imkân bulunmadığı anlaşılmalı; davalı vekilinin aşağıdaki paragrafların kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2. İlâmın *İlgili Hukuk* kısmının (3) numaralı paragrafında yer verilen Dairemiz ilkesinde de açıklandığı üzere; tanık anlatımları ile ispatlanan fazla çalışma alacağıının, uzun bir süre için hesaplanması ve miktarının yüksek çıkması hâlinde, dosyadaki delillerin durumu ve niteliğine göre bu alacak kaleminden uygun bir indirim yapılması gerekir. Yapılacak indirim; işçinin çalışma şekline, işin düzenlenmesine ve hesaplanan fazla çalışma ücreti miktarına göre takdir edilmelidir.

3. Bozma sonrası yapılan yargılama sonucunda Mahkemece, bilirkişi raporunda bulunan fazla çalışma ücretine ilişkin tutar davacının talebiyle bağlı kalınarak hüküm altına alınmış ve indirim konusunda bir açıklamaya yer verilmemiştir. Bir başka anlatımla hüküm altına alınan fazla çalışma ücretinden indirim yapılmadan sonuca gidilmiş olup tanık beyanına dayalı olarak ispatlanan fazla çalışma ücretinden bozma sonrasında takdir edilecek oranda bir indirim yapılmaması hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeple;

Temyiz olunan Mahkeme kararının **BOZULMASINA**,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgilie iadesine,

Dosyanın Mahkemesine gönderilmesine,

07.02.2023 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.